

МЕЖДИНЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

НА “БЕСТТЕХНИКА ТМ – РАДОМИР” ПАД
гр. РАДОМИР

ПРЕЗ ПЪРВО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2013 год.

Съдържание:

№	Глава	Страница
1	Приходи и произведена продукция	2
2	Разходи	4
3	Финансови резултати	6
4	Осигуровки и данъци	6
5	Балансови показатели	7
6	Парични потоци	11
7	Основни икономически показатели за финансов анализ	13
8	Анализ на взаимоотношенията с клиенти и доставчици и на икономическите резултати	17
9	Основен капитал	19
10	Персонал, производителност и заплащане	20
11	Професионално обучение и повишаване на квалификацията	23
12	Подържане на здравословни и безопасни условия на труд	23
13	Екология и опазване на околната среда	25
14	Инвестиционна дейност	25
15	Качество на произвежданата продукция	26
16	Просрочени вземания и задължения и събирането им по съдебен ред	27
17	Финансови задължения към основни частни кредитори	28
18	Дейност в областта на научните изследвания и проучвания	29
19	Движение на акциите	29
20	Информация по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон	29
21	Предвиждано развитие на предприятието през 2013 година	31
22	SWOT анализ на силните и слабите страни на дружеството	35
23	Изпълнение на програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление	37
24	Заклучение	41

Настоящият доклад обхваща дейността на “Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД, гр. Радомир през периода януари – март 2013 година. Съдържанието на доклада е съобразено с условията на чл. 100о, ал. 4, т. 2 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа и в чл.33 от Наредба №2 от 17.09.2003 г. за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа, както и Приложение №10 към същата наредба.

Докладът съдържа анализ на развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и на неговото състояние. Анализът включва финансови и нефинансови показатели, относими към дейността. Прегледът включва и допълнителни обяснения относно суми, представени във финансовия отчет за периода.

Финансовия отчет за периода е изготвен на база Международните счетоводни стандарти.

1. Приходи и произведена продукция

През отчетния период дружеството реализира приходи от продажби на промишлена продукция, приходи от наеми, приходи от продажби на стружки и технологични отпадъци за скраб и други приходи. Липсват финансови приходи. По същество всички приходи са brutния поток от икономически изгоди в резултат от обичайната дейност на дружеството, който води до увеличаване на собствения капитал.

Получените през отчетния период приходи са в размер на 2 323 хил. лева. Тези приходи са 3,87 пъти по-големи спрямо същия период на предходната година. Основната причина се крие в големите продажби на продукция през първото тримесечие, която трябваше да бъде завършена и продадена до края на предходната година. Разпределят се по следния начин:

Наименование на приходите	Хил. лева	Относ. дял
Приходи от продажби на продукция	2 211	95,2%
Други приходи, в това число:	112	4,8%
▶ Приходи от наеми	29	1,2%
▶ Приходи от продажби на дълготрайни материални активи	0	0,0%
▶ Приходи от продажби на скраб (стружки и технологични отпадъци)	27	1,2%
▶ Приходи от продажби на материали	0	0,0%
▶ Опрощаване на задължения на дружеството	56	2,4%
▶ Други приходи	0	0,0%
Приходи от финансираня	0	0,0%
Финансови приходи	0	0,0%
Общо приходи	2 323	100,0%

Приходите от продажби на продукцията формират преобладаващата част от общия размер на приходите – 95%. Тези приходи от промишлена продукция са 4,1 пъти по-големи от размера им през предходната година, като основната причина беше посочена по-горе. Нарастването е така също и в следствие на по-голямото търсене на инвестиционно оборудване. Увеличение на поръчките се очерта от март 2012 година, но от есента на 2012-та, включително и през първото тримесечие на настоящата година, се задържа на едно равнище.

Основните видове произведени през периода изделия по клиенти са посочени в таблицата по-долу.

№ по ред	К л и е н т и	Наименование на продукцията	Стойност (хил. лв.)	Относителен дял
1	STAAL (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Изработване на път за плъзгане 7, 8 и прав	832	37,63%
2	Danieli & C Officine Meccanich	Стълби и площадки	772	34,92%
3	"Бесттехника" ЕООД	Устройство демпфериращо в земята (Амортизиращ пакет)	329	14,88%
4	"Радомир метал индъстрийз" АД	Оборудване за черната металургия и корпуси на трошачки за рудодобива	110	4,98%
5	MBS BUSINESS LTD	Оборудване за черната металургия	50	2,26%
6	Хидроенерджи ООД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Направляващ апарат	27	1,22%
7	ЕЙ и ЕС Марица Изток 1 ЕООД	Втулка - бронзова	27	1,22%
8	КЦМ АД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	TSL пещ	15	0,68%
9	"Накмаш 97" ООД	Рами за промишлено оборудване	11	0,50%
10	Златна Панега Цимент АД	Ремонт на опорна ролка	9	0,41%
11	България Флуорит ЕООД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Тяло опорно за конусна трошачка	7	0,32%
12	ВМВ Метал ООД	Зъбен венец към корона за индустриална трансмисия	6	0,27%
13	Алфа Марине ООД	Барабан - МО	4	0,18%

№ по ред	К л и е н т и	Наименование на продукцията	Стойност (хил. лв.)	Относителен дял
14	Gold master	Стендови плочи	1	0,05%
15	Други клиенти	Възли, детайли и резервни части за производствени машини и оборудване	11	0,50%
В С И Ч К О			2 211	100,0%

76% от произведената и експедирана продукция през отчетния период е предназначена за чуждестранни клиенти.

2. Разходи

Разходите през разглеждания период са в размер на **3 034 хил. лева** и са свързани предимно с обслужването на текущата производствена дейност на дружеството. Основната част от тези разходи са за материали, заплати, осигуровки, външни услуги и амортизации, пряко свързани с дейността.

Размерът и структурата на **разходите за дейността** през първото тримесечие на 2013 година са както следва:

Наименование на разходите	Хил. лева	Относ. дял
Разходи за суровини и материали	641	21,1%
Разходи за външни услуги	304	10,0%
Разходи за амортизации	705	23,2%
Разходи за заплати и възнаграждения	807	26,6%
Разходи за осигуровки	130	4,3%
Други разходи, в това число:	15	0,5%
► Обезценка на ДМА	0	0,0%
► Актове за брак	0	0,0%
► Разходи за командировки	4	0,1%
► Еднократни (алтернативни) данъци	0	0,0%
► Представителни разходи	0	0,0%
► Съдебни такси и други юридически разходи	4	0,1%
► Други разходи (разни такси и услуги)	7	0,2%
Суми с корективен характер, в това число:	270	8,9%
► Балансова стойност на продадени дълготрайни материални активи	0	0,0%
► Балансова стойност на продадени краткотрайни активи	0	0,0%
► Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	270	8,9%

Наименование на разходите	Хил. лева	Относ. дял
► Разходи за придобиване и ликвидация на дълготрайни активи по стопански начин (Капитализирани разходи за активи)	0	0,0%
Финансови разходи, в това число:	162	5,3%
► Разходи за лихви	162	5,3%
► Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	0	0,0%
► Банкови такси и комисионни	0	0,0%
Общо разходи	3 034	100,0%

Основните видове разходи бележат известно нарастване в сравнение със съответния период от предходната година, в следствие на очертаващото се подобрене на производствената дейност. Разходите, свързани с персонала са големи, поради нарастване на производството и съответно по-високи възнаграждения на нормените работници. Увеличени са разходите за външни услуги, предимно за сметка на наема на наети машини. Респективно разходите за амортизации са намаляли.

При влагането им в производството, материалните запаси се отчитат по тяхната историческа цена, която се идентифицира с доставната им стойност. Последната включва всички разходи, свързани с доставянето на стоково-материалните запаси до сегашното им местоположение и състояние. В дружеството е възприет метода на “средно претеглена цена” за изписване на стоково-материалните ценности.

Разпределянето на постоянните общопроизводствени разходи се извършва на базата на нормалния капацитет на производствените мощности, поради което в дружеството като база за разпределение са възприети изработените нормочасове по технология и групи машини и дейности. Като нормален годишен капацитет за “Бесттехника ТМ–Радомир” ПАД са приети 390 хиляди нормочаса. Изработените през отчетния период 32,4 хиляди нормочаса съответстват на 33,2% от нормативно приетия производствен капацитет. Средното натоварване на производствените мощности се подобрява 1,7 пъти в сравнение със същия период на 2012 година.

Дружеството води своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с изискванията на българското счетоводно, търговско и данъчно законодателство. Като публично дружество, “Бесттехника ТМ–Радомир” прилага Международните стандарти за финансови отчети.

3. Финансови резултати

При приходи 2 323 хил. лева и разходи 3 034 хил. лева се получава **счетоводна загуба** (от продължаващи дейности преди разходи за данъци) в размер на **-711 хил. лева**.

След преобразуването на счетоводната загуба, съгласно изискванията на Закона за корпоративното подоходно облагане, се получава **финансов резултат след данъчно преобразуване, равен на нула**. На тази база **корпоративен данък не се дължи**.

Балансовата загуба е -711 хил. лева и е равна на счетоводната такава.

EBITDA (печалба от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации) е равна на **156 хил. лева**.

4. Осигуровки и данъци

Данъкът върху добавената стойност през отчетния период е начисляван редовно. Дължимият ДДС не е превеждан редовно и в срок. За периода начисленият данък върху продажбите е 261 хил. лв. Начисленият ДДС за покупките е 76 хил. лв. Размерът на ДДС по вътрешнообщностните придобивания е 2 хил. лева. ДДС за внасяне в началото на годината е 679 хил. лева. В края на разглеждания период натрупаното ДДС за внасяне е в размер на 864 хил. лева.

Осигуровките върху начисляваните заплати и възнаграждения са осчетоводявани редовно. Начислените като разходи през този период осигуровки върху заплатите и възнагражденията, както за сметка на дружеството така и за сметка на лицата, са в размер на 216 хил. лева. Реално през отчетния период не са плащани и прихващани осигурителни задължения. През отчетния период задълженията към социалното осигуряване нараснаха с посочената сума спрямо 31.12.2012 година и към 31.03.2013 година същите са в размер на 4 532 хил. лева. По-голямата част от сумата е с настъпил падеж и е дължима. Част от нея е начислена върху неизплатените заплати за м. март 2013 година, както и върху възнагражденията за неизползвани отпуски, поради което не е с настъпил падеж.

Данъкът върху доходите е начисляван редовно и е дължим върху изплатените възнаграждения и заплати. Дължимият такъв не е превеждан от началото на годината. Начисленият през отчетния период подоходен данък е в общ размер на 71 хил.лв. Като вземем предвид 1 437 хил. лв., дължими в края на 2012 година, към 31.03.2013 година дължимият такъв е 1 508 хил. лева.

От началото на годината са начислявани редовно **еднократните данъци**, както и **местните данъци и такси**, общо 1 хил. лева. Към 31.03.2013 год. размерът на дължимите суми по тези данъци и такси е 49 хил. лева.

5. Балансови показатели

Баланс - Активи

Размер и структура на активите на баланса към 31.03.2013 година

Наименование на активите	Хил. лева	Относ. дял
Дълготрайни материални активи, в това число:	100 335	80,2%
• земи (терени)	215	0,2%
• сгради и конструкции	15 513	12,4%
• машини и оборудване	77 496	61,9%
• съоръжения	3 996	3,2%
• транспортни средства	53	0,0%
• други дълготрайни материални активи	6	0,0%
• разходи за придобиване и ликвидация на ДМА	3 056	2,4%
Нематериални дълготрайни активи (програмни продукти)	0	0,0%
Дългосрочни финансови активи	11	0,0%
Активи по отсрочени данъци	1185	0,9%
Материални запаси, в това число:	12 684	10,1%
• материали	2 893	2,3%
• продукция	2 322	1,9%
• стоки	3 522	2,8%
• незавършено производство	3 947	3,2%
Краткосрочни вземания, в това число:	10 772	8,6%
• вземания от клиенти	1 118	0,9%
• вземания от свързани предприятия	3 654	2,9%
• предоставени аванси на доставчици	1 733	1,4%
• съдебни и присъдени вземания	4 214	3,4%
• данъци за възстановяване	11	0,0%
• други краткосрочни вземания	42	0,0%
Парични средства	108	0,1%
Разходи за бъдещи периоди	0	0,0%
Сума на Актива	125 095	100,0%

Дълготрайните (нетекущи) материални активи (имоти, машини, съоръжения, оборудване и други) са с отчетна (първоначална) стойност 113 344 хил. лева в края на отчетния период и не се променя спрямо началото на годината.

Набраното изхабяване към края на отчетния период е 19 786 хил. лева. Балансовата (остатъчна) стойност на ДМА към 31.03.2013 година е 13 009 хил. лева.

През разглеждания период отчетната стойност на ДМА не нараства и не намалява.

От дълготрайните материални активи с най-голяма стойност са:

- Машините и оборудването - първоначална (отчетна) стойност 80 044 хил. лева и остатъчна (балансова) стойност 77 496 хил. лева.
- Сградите и конструкциите - първоначална (отчетна) стойност 25 277 хил. лева и остатъчна (балансова) стойност 15 513 хил. лева;

Дългосрочните (нетекущи) нематериални активи представляват счетоводни програмни продукти с първоначална (отчетна) стойност 8 хил. лева и остатъчна (балансова) стойност 0 хил. лева.

Дългосрочните (нетекущи) финансови активи са на стойност 11 хил. лева и се формират, както следва:

- 7 295 лева - акционерно участие с 1 459 акции (номинална стойност на една акция 5 лева) в "МЕТЕКО" АД, гр. София. Същите представляват 4,65 % от капитала на дружеството, съгласно временно удостоверение №176 от 27.09.2011 г.осина.
- Компенсаторни инструменти с номинал 4 225 лева.

Материалните запаси, които към 31.03.2013 год. са в размер на 12 686 хил. лева, се формират от следните активи:

- Материали на склад - 2 893 хил. лева. Намаляват с 560 хил. лева в сравнение с началото на годината;
- Готова продукция - 2 322 хил. лева. Същата намалява с 252 хил. лева в сравнение с 31.12.2012 година;
- Незавършено производство - 3 947 хил. лева. Намалява с 18 хил. лева в сравнение с началото на годината, когато е 3 965 хил. лева;
- Стоките са в размер на 3 522 хил. лева и размерът им не се променя от началото на годината.

Наблюдава се намаление общо на материалните запаси спрямо края на 2012 година с 830 хил. лева.

Краткосрочните (търговски и други) вземания, които към 31.03.2013 год. са в размер на 10 772 хил. лева, нарастват със 776 хил. лева от началото на годината. Формират се от следните активи:

- Вземания от клиенти - 1 118 хил. лева;
- Вземания от свързани предприятия - 3 654 хил. лева;
- Предоставени аванси на доставчици - 1 733 хил. лева;
- Съдебни и присъдени вземания - 4 214 хил. лева. Не променят размера си от началото на годината;
- Данъци за възстановяване - 11 хил. лева. Намаляват с 45 хил. лева, в сравнение с началото на годината;
- Други краткосрочни вземания - 42 хил. лева. Същите нарастват с 21 хил. лева от началото на годината. Формират се изцяло като вземания от други дебитори.

Баланс – Собствен капитал и пасиви

Размер и структура на собствения капитал и пасивите на баланса към 31.03.2013 година:

Наименование на пасивите	Хил. лева	Относ. дял
Основен капитал	12 290	9,8%
Резерви	79 593	63,6%
• резерв от последващи оценки на активите и пасивите	77 533	62,0%
• общи резерви	1 665	1,3%
• други резерви	395	0,3%
Финансов резултат, в това число:	-19 723	-15,8%
• неразмпределена печалба от минали години	3 643	2,9%
• непокрита загуба от минали години	-22 655	-18,1%
• текуща печалба/загуба	-711	-0,6%
Нетекущи пасиви (дългосрочни задължения), в това число:	16 668	13,3%
• задължения по търговски заеми (ЗУНК)	171	0,1%
• пасиви по отсрочени данъци	9 033	7,2%
• други дългосрочни задължения (обединени и разсрочени задължения към бюджета и социалното осигуряване, включително лихви)	7 464	6,0%
Текущи пасиви (краткосрочни задължения), в това число:	36 267	29,0%
• задължения към финансови предприятия (лизинг)	1 052	0,8%
• задължения към доставчици	3 688	2,9%
• задължения към свързани предприятия	1 945	1,6%
• получени аванси от клиенти	1 032	0,8%
• задължения към персонала	4 032	3,2%
• задължения към осигурителни предприятия	4 532	3,6%
• данъчни задължения	6 212	5,0%
• други краткосрочни задължения	0	0,0%
• други текущи пасиви (прехвърлено/цедирано вземане от "ОББ" АД на "Еврометал" ООД плюс лихви от предходни години)	13 774	11,0%
• приходи за бъдещи периоди	0	0,0%
Сума на Пасива	125 095	100,0%

Като цяло **собственият капитал** на дружеството към 31.03.2013 г. е в размер на 72 160 хил. лв. спрямо 72 871 хил.лв. в началото на годината. Той намалява със 711 хил. лева в края на отчетния период в резултат на отчетената загуба.

Резервите са на стойност 79 593 хил. лева, като не се променят в сравнение с началото на годината. Те са формирани както следва:

- Резервите от извършената в средата на 2009 година преоценка, след намаленията от януари 2012 година, са 77 533 хил. лева.

- Общите резерви са 1 666 хил. лева.
- Другите резерви са 395 хил. лева. Те са в размер на 10 на сто от печалбата за последните години, до 2009 година включително, и са заделени съгласно изискванията на търговското законодателство.

Дългосрочните задължения не се променят от началото на годината и към 31.03.2013 год. са 16 668 хил. лева.

• Основната част от тях (7 464 хил. лева) представляват обединените и разсрочени от Министерския съвет задължения към Бюджета и към Националния осигурителен институт. Разсрочването е за осем години и включва както главници, така и лихви, начислени към края на 2003 година. От общата сума са намалени извършените плащания по погасителния план и отписаните задължения поради изтекъл давностен срок;

- Главницата на задълженията по ЗУНК е в размер на 171 хил. лева;
- Останалите 9 033 хил. лв. са пасиви по отсрочени данъци, начислени във връзка с преоценката на ДМА.

Краткосрочни задължения

Задълженията към лизингови компании във връзка с доставени машини, производствено оборудване и транспортни средства са 1 052 хил. лева към 31.03.2013 година. Не се променя от началото на годината.

Задълженията към доставчици и клиенти и свързани предприятия през периода намаляват от 7 351 хил. лева към 31.12.2012 год. на 6 665 хил. лева в края на периода. Тези задължения се подразделят на:

- Задължения към доставчици - 3 688 хил. лева спрямо 3 402 хил. лева в края на 2012 година;
- Получени аванси от клиенти - 1 032 хил. лева спрямо 1 906 хил. лева в края на 2012 година;
- Задължения към свързани предприятия - 1 945 хил. лева, спрямо 2 043 хил. лева в края на 2012 година. Размерът им към 31.03.2012 година се формира от:
 - Задължения по доставки - 1 945 хил. лева, спрямо 1 575 хил. лева в края на 2012 година;
 - Задължения по получени аванси от клиенти, свързани предприятия - 0 хил. лева, спрямо 468 хил. лева в края на 2012 година.

Задълженията към персонала са в размер на 4 032 хил. лева. Тази сума се формира от:

- Начислени заплати за месец март 2013 год. (нетна сума) - 196 хил. лева;
- Неизплатени заплати за предходни месеци на 2013-та, 2012-та, 2011-та, 2010-та и 2009-та години - 3 511 хил. лева;
- Неизплатени заплати на напуснали работници за минали периоди (2003 и 2004 години) - 84 хил. лева;
- Провизирани обезщетения за неизползван платен отпуск от минали години - 149 хил. лева;
- Провизирани обезщетения при пенсиониране - 92 хил. лева.

Задълженията към социалното осигуряване към 31.03.2013 год. са 4 532 хил. лева, включително начислените върху заплатите за март 2013 година, които не са с настъпил падеж.

Данъчните задължения от началото на годината нарастнаха с 250 хил. лева и към 31.03.2013 год. същите са 6 212 хил. лева. Тези задължения се разпределят както следва:

- Данък върху доходите на персонала - 1 508 хил. лева;
- Лихви по данъчно ревизионен акт - 3 737 хил. лева;
- Данък добавена стойност за внасяне - 864 хил. лева;
- Алтернативни данъци - 49 хил. лева;
- Други - 54 хил. лева.

Другите краткосрочни задължения в размер на 13 774 хил. лева се формират от:

- Задължения по начислени дивиденди - 30 хил. лева;
- Задължения по съдебни спорове - 35 хил. лева;
- Лихви по лизингови договори - 161 хил. лева;
- Други лихви - 331 хил. лева;
- Провизирани обезщетения за пенсиониране - 92 хил. лева;
- Задължения по застраховки - 7 хил. лева;
- Други кредитори - 195 хил. лева;
- Задължения „Еврометал” ООД - 10 012 хил. лева;
- Задължения към ВАРХ - 1 947 хил. лева;
- Задължения към Фелгуера - 964 хил. лева.

6. Парични потоци

“Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД е възприело прекия метод за представяне на движението на паричните средства в отчета за паричните потоци. В този отчет се отразяват измененията, настъпили в паричните средства на дружеството, в резултат на извършени сделки и операции през отчетния период. Паричните потоци са входящите постъпления и изходящите плащания на парични средства и парични еквиваленти.

Движение на паричните средства през първото тримесечие на 2013 година

Налични парични средства в началото на периода	102 хил. лв
Парични постъпления през периода	1 116 хил. лв
Парични плащания през периода	1 110 хил. лв
Налични парични средства в края на периода	108 хил. лв

Постъпления

Размер и структура на постъпленията по отчета за паричния поток:

Наименование на постъпленията	Хил. лева	Относ. дял
Постъпления от търговски контрагенти	1 116	100,00%
► Постъпления от завършена и фактурирана продукция (авансови + окончателни плащания), през периода	989	88,6%
► Постъпления от авансови плащания за незавършена продукция, през периода	92	8,2%
► Постъпления от продажби на скраб (стружки и технологични отпадъци)	27	2,4%
► Постъпления от наеми	8	0,7%
► Постъпления от продажби на материали	0	0,0%
Постъпления от продажба на дълготрайни активи	0	0,00%
Други постъпления	0	0,00%
Всичко постъпления	1 116	100,0%

Плащания

Плащанията са предимно във връзка с осигуряването на текущата производствена дейност и свързаните с нея преки, общопроизводствени и административни разходи.

Размер и структура на плащанията по отчета за паричния поток:

Наименование на плащанията	Хил. лева	Относ. дял
Плащания на търговски контрагенти	751	67,66%
Плащания на трудови възнаграждения, осигуровки и данъци върху тях	340	30,63%
Други плащания за оперативна дейност	19	1,71%
Покупка на дълготрайни активи	0	0,00%
Платени лихви, такси, комисионни по заеми	0	0,00%
Други финансови плащания	0	0,00%
Всичко плащания	1 110	100,00%

7. Основни икономически показатели за финансов анализ

А. Показатели за рентабилност.

Характеризират ефективността на приходите от продажби, на капитала, на реалните активи и пасиви. Изразяват се с коефициент:

а) Коефициент на рентабилност на приходите от продажби

$$K_{рпп} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Нетни приходи от продажби}} = \frac{-711}{2\,323} = -0,306$$

б) Коефициент на рентабилност на собствения капитал

$$K_{рск} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Собствен капитал}} = \frac{-711}{72\,160} = -0,010$$

в) Коефициент на рентабилност на пасивите

$$K_{рп} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Пасиви}} = \frac{-711}{52\,935} = -0,013$$

г) Коефициент на капитализация на активите

$$K_{ка} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Сума на реалните активи}} = \frac{-711}{125\,095} = -0,006$$

Коефициентите на рентабилност се изчисляват обикновено на годишна база за пълен отчетен период и съгласно изискванията на икономическата теория следва да бъдат със стойност не по-малка от 0,05 за добре работещо предприятие. Коефициентите на рентабилност са положителни величини, когато финансовият резултат е печалба, и показват темповете на възвращаемост на капитала.

Коефициент на рентабилност на приходите от продажби се подобрява 4 пъти, а остонолите коефициенти на рентабилност се подобряват близо 15 пъти през първото тримесечие в сравнение с равнището си от предходната година.

Б. Показатели за ефективност

Тези показатели характеризират съотношението на приходите и разходите. Изчисляват се в коефициент.

а) Коефициент на ефективност на разходите

$$K_{ер} = \frac{\text{Приходи}}{\text{Разходи}} = \frac{2\,323}{3\,034} = 0,766$$

б) Коефициент на ефективност на приходите

$$K_{еп} = \frac{\text{Разходи}}{\text{Приходи}} = \frac{3\,034}{2\,323} = 1,306$$

Коефициентите на ефективност се подобряват 1,7 пъти спрямо тези от 2012 година, когато бяха съответно 0,451 и 2,217. Коефициентът на ефективност на приходите от обичайната дейност следва да бъде със стойност не по-голяма от 0,95 според икономическите изисквания за добре работещо предприятие.

В. Показатели за ликвидност

Показателите за ликвидност са количествени характеристики на способността на предприятието да изплаща текущите си задължения с наличните краткотрайни активи.

а) Коефициент на обща ликвидност

$$K_{ол} = \frac{\text{Краткотрайни активи}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{23\,564}{36\,267} = 0,65$$

б) Коефициент на бърза ликвидност

$$K_{бл} = \frac{\text{Краткоср. взем.} + \text{Краткоср. инвест.} + \text{Парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{10\,880}{36\,267} = 0,30$$

в) Коефициент на незабавна ликвидност

$$K_{нл} = \frac{\text{Краткосрочни инвестиции} + \text{Парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{108}{36\,267} = 0,0030$$

г) Коефициент на абсолютна ликвидност

$$K_{ал} = \frac{\text{Парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{108}{36\,267} = 0,0030$$

Коефициентът на обща ликвидност е доста по-малък от теоретичния норматив за добре работещо предприятие, а именно 2,00. За предприятие от тежото машиностроене може да се приеме норматив 1,00 поради дългия производствен цикъл и необходимостта от привлечен капитал. Този коефициент е на равнището от 2012 година.

За предходната година коефициентът на бърза ликвидност беше 0,28. Към 31.03.2013 год. същият става на 0,30, т. е. подобряването е с 8 на сто.

Коефициентите на незабавна и абсолютна ликвидност се подобряват с 6 на сто, но в нашия случай не са достатъчно показателни.

Г. Показатели за финансова автономност

Показателите за финансова автономност са количествени характеристики на степента на финансовата независимост на предприятието от кредиторите.

а) Коефициент на платежоспособност

$$K_{\text{плс}} = \frac{\text{Собствен капитал}}{\text{Пасиви}} = \frac{72\,160}{52\,935} = 1,363$$

б) Коефициент на задлъжнялост

$$K_z = \frac{\text{Пасиви}}{\text{Собствен капитал}} = \frac{52\,935}{72\,160} = 0,734$$

Получените коефициенти почти запазват равнището си от 2012 год., когато са съответно 1,376 и 0,727. Коефициентът на платежоспособност следва да бъде със стойност не по-малка от 0,5 съгласно икономическата теория.

Д. Показатели за обръщаемост на материалните запаси

Показателите за обръщаемост на материалните запаси характеризират ефективността от използването им. Материалните запаси са краткотрайни активи и колкото по-късо е времето на един оборот, толкова по-добра е ефективността от тяхното използване.

Колкото по-малко средства са ангажирани в материални запаси, толкова по-добра е и ликвидността.

а) Времетраене на един оборот в дни

$$V_{\text{еод}} = \frac{\text{Средна наличност на МЗ} \times 360}{\text{Нетен размер на приходите от продажби на продукция}} = \frac{13\,099 \times 360}{8\,844} = 533 \text{ дни}$$

Показателят отразява за колко дни материалните запаси правят един оборот.

Сумата на средната наличност на материални запаси се изчислява чрез използване на средна хронологична величина на база наличностите в началото и в края на всеки месец от периода.

Нетния размер на приходите от продажби на продукция е получен чрез проста екстраполация на тримесечния резултат (умножава се по 4), с цел съпоставимост с предишния отчетен период.

Този показател е неблагоприятен за предприятието, но се подобрява 2,34 пъти в сравнение с предходната година, когато времето за един оборот е с продължителност 1 246 дни.

От друга страна, следва да се има предвид, че дългият производствен цикъл е обективно обусловен от характера на продукцията, а от там и обръщаемостта на материалните запаси е малка.

б) Брой на оборотите, които извършват материалните запаси

$$BO_{мз} = \frac{\text{Нетен размер на приходите от продажби на продукция}}{\text{Средна наличност на материалните запаси}} = \frac{8\,844}{13\,099} = 0,68$$

Този показател характеризира обръщаемостта на материалните запаси. Коефициентът е неблагоприятен, но се подобрява 2,34 пъти спрямо предходната година, когато същият е 0,29.

в) Заетост на материалните запаси

Показателят определя сумата на материалните запаси, която обслужва един лев от нетния размер на приходите от продажби на продукция.

$$Z_{мз} = \frac{\text{Средна наличност на материалните запаси}}{\text{Нетен размер на приходите от продажби на продукция}} = \frac{13\,099}{8\,844} = 1,48$$

Показателят се подобрява 2,34 пъти в сравнение с предходната година, когато е равен на 3,46.

Е. Показатели за маржове на база печалба на различни етапи.

Показателите за маржове на база печалба отразяват съотношението на различните видове печалба към различните видове приходи.

а) EBITDA марж

EBITDA представлява печалбата от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации (изключват се финансовите приходи и разходи)

$$K_{\text{ебитда}} = \frac{\text{Печалба от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации}}{\text{Приходи от продажби}} = \frac{156}{2\,323} = 6,7\%$$

За да е ефективно едно дружество и да може да реализира относително добра възвръщаемост, този показател би следвало да бъде не по-малък от 25%.

б) EBT марж

EBT представлява печалбата от цялата дейност, преди облагането с данъци

$$K_{\text{ебт}} = \frac{\text{Печалба от цялата дейност, преди облагането с данъци}}{\text{Приходи от дейността}} = \frac{-711}{2\,323} = -30,6\%$$

За да е ефективно едно дружество, този показател би следвало да бъде не по-малък от 5%.

в) ЕАТ марж

ЕАТ представлява печалбата от цялата дейност, след облагането ѝ с данъци

$$K_{\text{еат}} = \frac{\text{Печалба, след облагане с данъци}}{\text{Приходи от дейността}} = \frac{-711}{2\,323} = -30,6\%$$

За да е ефективно едно дружество, този показател би следвало да бъде не по-малък от 4,5%.

Горните показатели се подобряват средно около 4 пъти спрямо предходната 2012-та година.

8. Анализ на взаимоотношенията с клиенти и доставчици и на икономическите резултати

В настоящата глава се дава обяснение на икономическото състояние на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД към 31.03.2013 година.

8.1. Изменение на вземанията

хил. лева				
№ по ред	Показатели	31.12.2012г.	31.03.2013г.	Изменение (к.4-к.3)
1	2	3	4	5
1	Вземания от клиенти и от доставчици	1 833	2 851	1 018
1.1.	Вземания от клиенти	1 200	1 118	-82
1.2.	Предоставени аванси на доставчици	633	1 733	1 100
2	Вземания от свързани предприятия	3 830	3 654	-176
2.1.	Вземания от свързани предприятия	3 830	3 654	-176
2.2.	Предоставени аванси на свързани предприятия	0	0	0
I.	Общо вземания по търговски взаимоотношения (р.1+р.2)	5 663	6 505	842
I.1.	Вземания по търговски взаимоотношения	5 030	4 772	-258
I.2.	Предоставени аванси по търговски взаимоотношения	633	1 733	1 100

Вземанията на дружеството от клиенти намаляват с 82 хил. лева, а предоставените аванси на доставчици нарастват с 1 100 хил. лева. Вземанията от свързани предприятия намаляват със 176 хил. лева. Като цяло, вземанията по търговски взаимоотношения нарастват с 842 хил. лева от началото на годината.

8.2. Изменение на задълженията

				хил. лева
№ по ред	Показатели	31.12.2012г.	31.03.2013г.	Изменение (к.4-к.3)
1	2	3	4	5
11	Задълженията към доставчици и клиенти	5 308	4 720	-588
11.1.	Задължения към доставчици	3 402	3 688	286
11.2.	Получени аванси от клиенти	1 906	1 032	-874
12	Задълженията към свързани предприятия	2 043	1 945	-98
12.1.	Задълженията към свързани предприятия по доставки	1 575	1 945	370
12.2.	Получени аванси от свързани предприятия като клиенти	468		-468
II.	Общо задължения по търговски взаимоотношения (р.11+р.12)	7 351	6 665	-686
II.1.	Задължения по търговски взаимоотношения	4 977	5 633	656
II.2.	Получени аванси по търговски взаимоотношения	2 374	1 032	-1 342

От горната таблица се вижда, че задълженията по търговски взаимоотношения намаляват с 686 хил. лева и стават 6 665 хил. лева, срещу 7 351 хил. лева в началото на годината. Срещу тези задължения в актива на баланса стои продукцията на различни етапи от производствения цикъл като материали, незавършено производство и готови изделия за експедиране. Тези три компонента са в общ размер на 9 162 хил. лева.

Именно продължителността на производствения цикъл в дружеството обуславя големите размери както на материалните запаси, така и на стоящите срещу тях задължения към търговски контрагенти:

➤ Разработване на конструктивната и технологична документация и доставка на основни материали. На този етап съответстват предимно наличните материали на склад. В края на периода те са 2 893 хил. лева;

➤ Вторият етап е основен и включва самия производствен процес: от разкрояването на стоманените профили, през механообработката и заварочно-монтажните дейности, до антикорозионната обработка и боядисването. На този етап съответства незавършеното производство. В края на периода същото е в размер на 3 947 хил. лева;

➤ Последният етап е свързан с подготовката на изделията за експедиция – транспортна опаковка и изчакване в склад готова продукция на транспорта. В стойностно изражение този етап се равнява на 2 323 хил. лева готова продукция.

Като цяло, производственият цикъл е ангажирал около 9,16 млн. лева към 31.03.2013 година. Сумата включва предимно направените разходи по спрените от клиенти поръчки в резултат на кризата.

8.3 Загуба

В края на първото тримесечие дружеството отчита загуба в размер на -711 хил. лева. За предходната 2012 година имаме загуба от -10 207 хил. лева.

Основната причина за загубата е намалялото производство в резултат на световната икономическа криза. На второ място са спрените от клиентите поръчки, поради замразяване на инвестиционните обекти от крайните клиенти. Това води до блокиране на оборотни средства под формата на материални запаси. Третата причина е дългия производствен цикъл на преобладаващата част от изделията. В процеса на производствената дейност (посочените в горната точка три етапа) тези изделия се отчитат само със своята производствена себестойност. Тя включва преките разходи за материали и труд + общопроизводствените разходи. При формирането на цената участват още административните разходи, финансовите разходи и печалбата. Вземайки предвид и тази група финансови елементи, формиращи продажната цена, следва срещу ангажираните в производството 9,16 млн. лева (включително спрените поръчки), да бъдат получени около 13,0 млн. лева от готова продукция, което би довело до нарастване на крайния финансов резултат с около 3,8 млн. лева.

Съществена причина за негативния краен финансов резултат е рестриктивната политика на банките. Има се предвид отказът за издаване на банкови гаранции за авансово плащане, което лишава дружеството от оборотни средства, необходими за закупуване на материали и започване на производство по нови поръчки.

9. Основен капитал

Брой регистрирани акции - 12 290 348

Брой платени акции - 12 290 348

Номинална стойност на една акция - 1 лев

Права, преференции и ограничения - Няма особености

Ограничения при разпределянето на дивидентите и увеличаването на капитала - няма ограничения.

Няма изкупени собствени акции. Няма акции, държани от дъщерни или асоциирани предприятия.

Разпределението на собствеността на акциите към края на първото тримесечие е посочено в следващата таблица.

Акционери	Брой акции	Дял в %
“Бесттехника и Ко” ООД, гр. София	9 712 486	79,03%
ЕТ “Денис-Елена Коцева”, гр. София	595 000	4,84%
„Галакси Пропърти Груп” ООД	436 721	3,55%
“Първа инвестиционна банка” АД	100 808	0,82%
“Би Ес Ей Джи” ЕООД	33 911	0,28%
“Магис-М” ЕООД, гр.София	30 303	0,25%

Акционери	Брой акции	Дял в %
Други юридически лица	3 171	0,03%
Индивидуални акционери	1 377 948	11,21%
Всичко	12 290 348	100,00%

През първото тримесечие среднопретеглената пазарна цена на акциите е 0,364 лева.

Пазарната цена на една акция, среднопретеглено, за предходната 2012 година, беше 0,257 лева.

10. Персонал, производителност и заплащане

10.1. Численост на персонала

Средносписьщният брой на персонала за първо тримесечие на 2013 год. е 256 човека, от които 95 основни производствени работници, работещи на трудови норми. Спрямо средносписьщния брой на персонала за предходната 2012 година същият е намалял с 1 човек.

Като цяло движението на персонала през първо тримесечие на 2013 год. е посочено в долната таблица.

Категория персонал	Численост на 01.01.2012г.	Постъпили през I-во тримесечие	Напуснали през I-во тримесечие	Численост на 31.03.2012г.	Средно-списьщен състав
Основни нормени работници	98	7	9	96	95
Ненормен персонал	162	5	9	158	161
Персонал - общо	260	12	18	254	256

Изменението на числеността по месеци е дадено на следващата графика.

От посочените данни се вижда, че числеността на персонала през първо тримесечие на 2013 година намалява с пет човека. При основните производствени работници числеността също намалява от 95 броя през м. януари и достига 93 броя през м. март.

Разпределението на напусналите по причини е дадено в долната таблица:

Основание за прекратяване на трудовия договор	Брой
По молба на лицата - чл. 325, т. 1 от КТ	6
По молба на лицата без предизвестие - чл. 327, ал.1, т. 2 от КТ	9
Прекратяване на договор със срок на изпитване – чл.71, ал.1 от КТ	3
ВСИЧКО	18

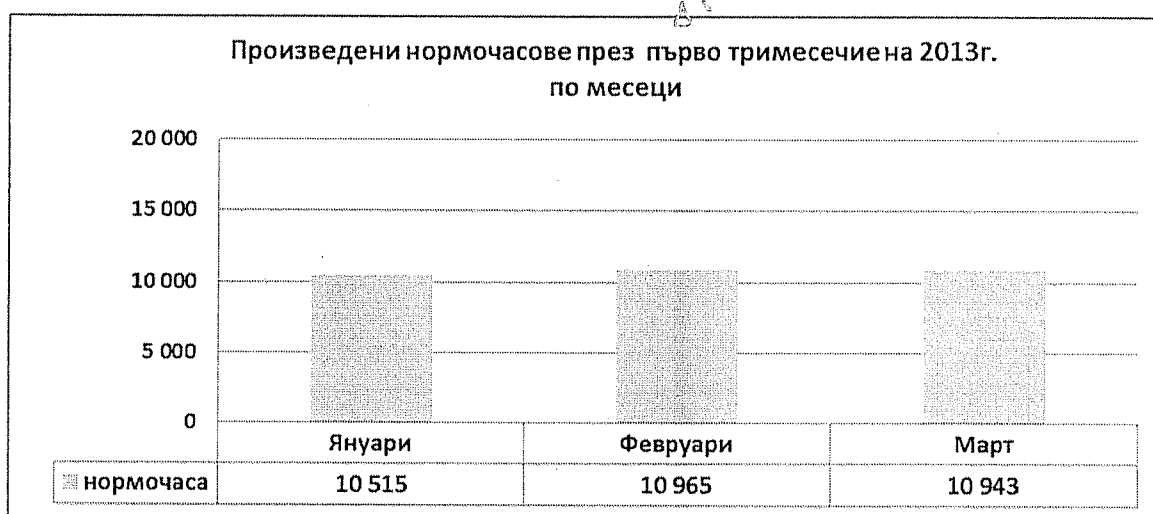
10.2. Производство в нормочасове

Изработените нормочасове за първо тримесечие на 2013 година са 32 хиляди. Средномесечното производство се равнява на 10 808 нормочаса.

Изработените нормочасове за цялата предходна 2012 година са 104 хиляди. Средномесечното производство се равнява на 8 681 нормочаса.

Средномесечното производство в нормочасове бележи увеличение от близо една четвърт.

Изработените нормочасове през отделните месеци са посочени по-долу.

10.3. Производителност

Произведените нормочасове от един действително работил нормен работник са 133 н/ч средномесечно за първо тримесечие на 2013 година.

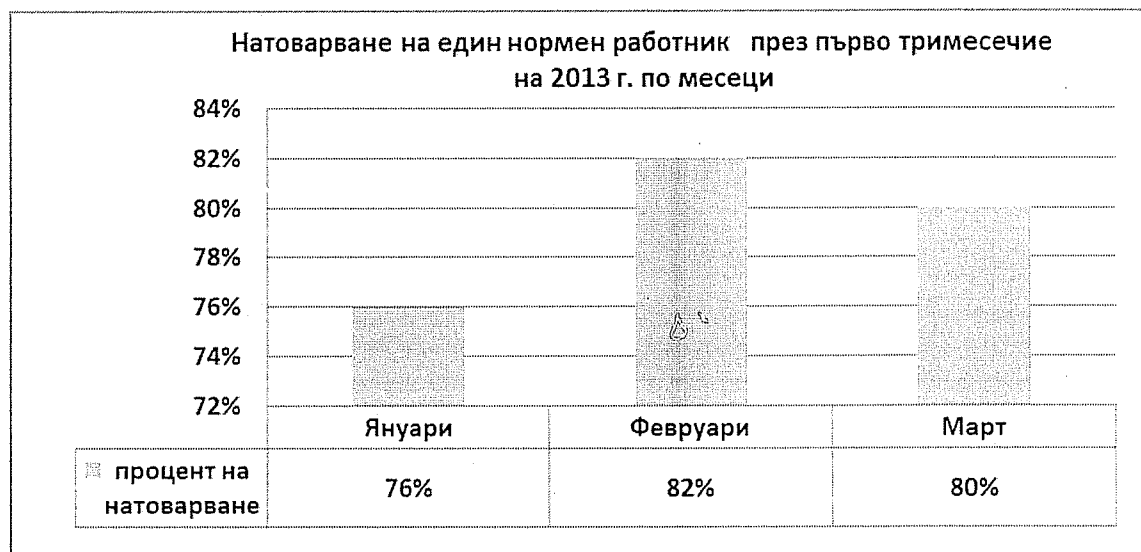
В графиката по-долу са посочени произведените н/ч от един работник по месеци.

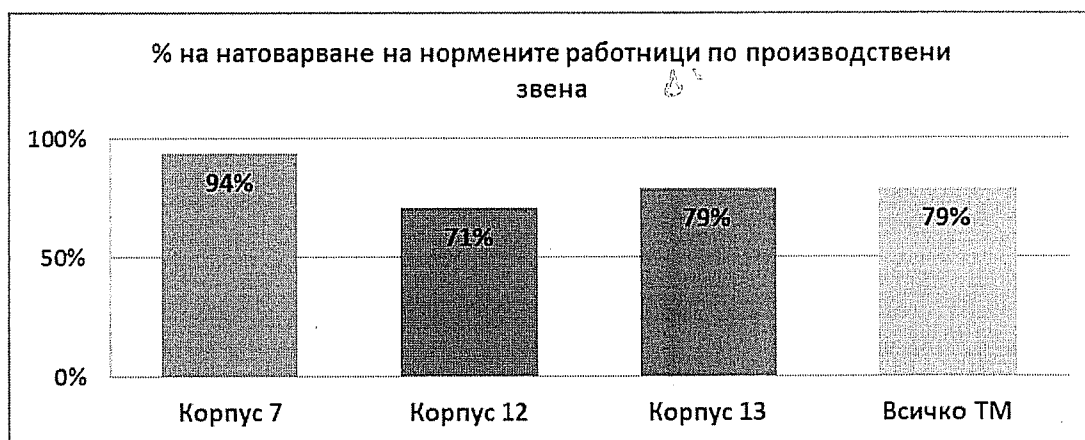
Този показател се е увеличил с 9 на сто в сравнение с 2012 година, през която произведените нормочасове от един присъствен нормен работник са средномесечно 122 нормочаса.

Използваемостта на работното време на основните нормени работници е 79%, изчислена като съотношение между отработените нормочасове и присъствените човекочасове.

На следващата графика е посочено натоварването в % на нормените работници по месеци.

На долната графика е показано натоварването в процент по производствени корпуси и звена през първо тримесечие на 2013 година. Наблюдава се увеличение на натоварването при всички видове дейности в сравнение с 2012 година, през която същото е 72%.

10.4. Заплащане

През първо тримесечие на 2013 година средната заплата е 945 лева. През 2012 година същата е 859 лева. Увеличението на средната работна заплата е в резултат на обвързаността ѝ с произведените нормочасове.

11. Професионално обучение и повишаване на квалификацията

През 1-во тримесечие на 2013 има подадени 9 молби за участие в курсове. През февруари – март е проведен курс чрез индивидуално обучение за придобиване на степен на правоспособност по заваряване „Заварчик на ъглови шевове“ метод МАГ. В курса взеха участие 3 работника от фирмата и един външен.

През януари 2013 год. е подадена годишна информация за дейността на Центъра за професионално обучение през 2012 год. в НАПОО – гр.София.

12. Подържане на здравословни и безопасни условия на труд

За осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД се съблюдават действащите нормативни изисквания и регулярно се провеждат: начален инструктаж; инструктаж на работното място; периодичен инструктаж. При смяна на технологичен процес и при отсъствие от работа повече от 45 дни, независимо от причините, допълнително се провежда извънреден инструктаж.

През 1-во тримесечие на 2013 година в дружеството са започнали работа 12 работника, които са преминали начален инструктаж и инструктаж на работното място. През 1-во тримесечие на 2013 год. е проведен начален инструктаж на 10 външни работника от „ВОЛГА С“ ООД-гр.Димитровград, „Ей и ЕС-3С Марица Изток“ ЕООД, които са работили на територията на „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД.

В дружеството са утвърдени правила и изисквания за осигуряване на безопасни условия на труд. На работниците регулярно се осигуряват лични предпазни средства, съобразени с характера на извършваната от тях дейност.

Изготвени са инструкции по техника на безопасност и охрана на труда и са поставени на работните места в цеховете. Поддържа се регистър на трудовите злополуки. Ежемесечно се проверяват преносимите ел.инструменти, като проверките се отразяват в дневници.

В производствените корпуси са поставени телефонни номера на Инспекция по труда - Перник с цел изпращане на съобщения за възникнали злополуки и аварии.

В дружеството е осигурено обслужване на работниците и служителите от служба по трудова медицина „Интермед Консулт“ ЕООД – гр. София..

Със ЗАД „Булстрад Виенас Иншурънс груп“ има сключена задължителна застраховка за трудова злополука за 2013 г. на работниците и служителите от фирмата.

В началото на 2013 година с протоколи са определени работни места подходящи за трудоустройство на лица с намалена трудоспособност на основание чл.315, ал.1 от КТ, работни места подходящи за хора с увреждания на основание Закона за интеграция на хората с увреждания, чл.27, ал.1 и работни места забранени за жени до 35 години.

През м. януари 2013 г. бе актуализиран плана за привеждане в готовност на аварийно-възстановителния отряд и дейността му по предотвратяване и ликвидиране на бедствия, аварии и катастрофи. Актуализиран е списъка на личния състав на аварийно-възстановителен отряд в „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД.

Съгласно изискванията на Наредба № РД – 07-2 от 16.12.2009 година за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд бяха определени със заповеди видовете инструктажи по здраве и безопасност при работа, които ще се провеждат в Дружеството и длъжностните лица, които ще ги провеждат.

На основание чл.2 ал.2, т.2 от Наредба № РД – 07-2 бяха определени със заповед лицата, които ще се обучават по безопасност и здраве при работа.

На основание чл.13, ал.1 от Наредба № РД – 07-2 бяха определени със заповед работни места и професии, на които ще се провежда обучение и изпит с новопостъпили работници.

Съставен е график за провеждане на обучение на работниците през 2013 година по „Наредбата за безопасна експлоатация и технически надзор на повдигателните съоръжения“, „Наредбата за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ“ и „Наредбата за устройството и безопасната експлоатация и технически надзор на съоръженията под налягане“.

За 1-во тримесечие на 2012 год. има оформени и регистрирани 2 битови злополуки. Контузиите са на горен крайник. През м.октомври 2012 год. има регистрирана трудова злополука по чл.55, ал.2 на работник от К 12, която е продължила до края на м.януари 2013 г.

13. Екология и опазване на околната среда

В дружеството се води дневник за отпадъците, в който всеки месец се записват дали са генерирани /изкарани/ от цеховете отпадъци: стружки и изрезки от черни метали; опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества; филтърни материали, кърпи за изтриване; смесени битови отпадъци; оловни акумулаторни батерии; смазочни и масла за зъбни предавки; флуоресцентни тръби.

През март 2012 г. в РИОСВ – Перник бе представена Декларация за консумацията и количеството вложени органични разтворители, в чист вид и в състава на смеси за 2012 год. Не е необходимо да се представя План за управление на разтворителите, съгласно чл.2, ал.2 от Наредба №7 от 21.10.2003 год. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации.

През март 2012 година в Изпълнителната агенция по околната среда – гр.София, във връзка с изискванията на Наредба № 9 от 28.09.2004 год., чл.10, са предадени 7 броя годишни отчети за образувани производствени или опасни отпадъци.

Има сключен договор между дружеството и „Радомир Метал Индъстрийз” АД за приемане, отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

Има сключен договор с „Балбок инженеринг” АД – гр. София за предаване и приемане за обезвреждане на опасни отпадъци.

14. Инвестиционна дейност

През първото тримесечие на 2013 година отчетната стойност на дълготрайните материални активи не нараства в резултат на извършени инвестиционни разходи (такива не са правени). Разходи за придобиване и ликвидация на активи по стопански начин не са извършвани.

По своята същност, извършваните в дружеството инвестиционни разходи представляват както новопридобити ДМА (на лизинг и новозакупени), така също и основни ремонти, модернизация и реконструкция, които увеличават отчетната (първоначална) стойност на машините, оборудването и сградите. По последната група са набрани разходи в размер на 306 хил. лева.

Салдото на разходите за придобиване на ДМА в края на отчетния период е в размер на 3 056 хил. лева. Тук се включват:

- корпус 20 - 860 хил. лева;
- склад за мобилизационна готовност - 278 хил. лева;
- жилищни сгради - 414 хил. лева;
- основен ремонт на Корпус 7 - 608 хил. лева;
- основен ремонт на Корпус 12 - 479 хил. лева;
- основен ремонт на Корпус 13 - 204 хил. лева;
- помпено помещение в Корпус 20 - 112 хил. лева;
- корпус 10 - 101 хил. лева.

Гореизреденото представлява предимно разходи по строителството и незавършени основни ремонти на сградите. След окончателното им завършване, с

тези разходи ще се увеличи отчетната (първоначална) стойност на съответните дълготрайни материални активи.

През отчетния период дружеството не е извършвало финансова инвестиционна дейност.

15. Качество на произвежданата продукция

„Бесттехника ТМ – Радомир” ПАД разполага с документирана и внедрена система за управление на качеството съгласно изискванията на ISO 9001:2008, оценена и сертифицирана от "Ен Кю Ей България" ЕООД (сертификат № 027857 / 29.01.2012 г.). Всички дейности по управление на качеството се извършват съгласно изискванията на действащата система за управление на качеството (СУК).

През първото тримесечие на 2013 г. се проведеха рутинни вътрешни одити, с цел проверка функционирането на СУК в дружеството, съгласно предварително утвърдения годишен план за провеждане на вътрешни одити. За всяко констатирано отклонение е съставен „Лист за отклонение” в който са записани необходимите мероприятия за отстраняване на несъответствието. Предписани са и необходимите коригиращи действия за да се избегне повторната поява на същите несъответствия. По време на вътрешните одити не са установени отклонения от изискванията на ISO 9001:2008 и действащата СУК.

Дружеството разполага със сертифицирана система за качество на заваръчните процеси съгласно DIN EN ISO 3834-2. Валидността на сертификата, издаден от TÜV Rheinland, е до 02.12.2015 г. Дружеството също така разполага и с удостоверение за поддържане, ремонтване и преустройство на мостови, козлови и щабелни кранове и релсовите пътища към тях издадено от “Държавна агенция за метрологичен и технически надзор” (Удостоверение № 340 от 11.04.2008г.).

DIN EN ISO 3834-2 е доказателство за качеството на произведените заварени конструкции, за контролирането на заваръчните процеси, за проследимостта на използваните материали и за изпитването на крайната продукция чрез всички методи за безразрушителен контрол. Заваряването се извършва от квалифицирани заварчици, разполагащи с необходимите сертификати за извършване на заваръчните дейности в съответствие с изискванията на EN 287-1 и EN 1418.

Контролът на качеството на заваръчните работи се извършва от висококвалифицирани инспектори по технически и качествен контрол с висше образование. Всички инспектори по безразрушителен контрол разполагат със сертификати за извършване на съответните видове контрол в съответствие с изискванията на БДС EN 473, ниво 2.

Дружеството също така има сключен договор с акредитирана лаборатория „НДТ ЕКСПРЕС” ООД, гр. Перник за извършване на контрол на съоръжения с повишена опасност, в това число и газови съоръжения и инсталации. Лабораторията е съоръжена с достатъчна апаратура за извършване на ултразвуков, рентгенографичен, магнитнопрахов и капилярен /цветна дефектоскопия/ контрол, а също така и с необходимите специалисти за извършване на съответния контрол, сертифицирани съгласно изискванията на БДС EN 473, ниво 3.

Непрекъснатото подобряване на СУК в дружеството е тясно свързано с анализа на данните и предприемането на коригиращи и превантивни действия, което е регламентирано в ОП 8.5-1-0 от СУК.

16. Просрочени вземания и задължения и събирането им по съдебен ред

Към първо тримесечие на 2013 година за „Бесттехника ТМ-Радомир” публично АД има промяна по водените от дружеството съдебни дела.

Исковете, които са в ход в съответната съдебна инстанция до края на първо тримесечие на 2013г., са на обща стойност **5 115 971** лв. – главници и лихви. По част от делата на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД е налице произнасяне от съдилищата, като са отменени задължения в размер на **8 300** лв.. Съществената част от производствата е по административни дела за наложени имуществени санкции, давност и др. задължения с общ размер от **4 659 522** лева.

В посочения период срещу „Бесттехника ТМ-Радомир” Публично АД по предявените вземания по облигационни и търговски спорове, възлизащи към края на тримесечието общо на **3 177 681** лв., от които по принудителен ред се събират около **3 030 703** лева. Няма съществено промяна на разплатените, с наложените на дружеството запори по сметки и доброволни плащания от страна на дружеството, задължения по изпълнителни дела възлизащо на **1 819 хил. лева**. По някои от делата, предвид дължимостта им, дружеството е направило признание на исковите или е сключило споразумение за разсроченото им изплащане.

Продължава повишаването в размера на задълженията по трудовите дела на вискатели, възлизащи на сумата от **907 735** лева. Допълнителен фактор е разглеждането на делата по реда на бързото производство по ГПК с допускането на искания за предварително изпълнение на съдебните решения, включително и с използването на способите на заповедното производство. Своевременно се издават изпълнителни листа и се образуват изпълнителни дела по тях. В хода на изпълнителното производство дружеството е предприело действия по разплащане на задълженията като размерът на разплатените задължения през тримесечието се запазва на **198 634** лева.

През първото тримесечие на 2013 година по водените от и срещу „Бесттехника ТМ-Радомир” публично АД съдебни дела обобщение на показателите е посочено в следващата се таблица:

№ по ред	Съдебни дела, водени от и срещу "Бесттехника ТМ - Радомир" ПАД до 31.03.2013 година	Претендирана сума в хил. лева
1	Облигационни/граждански и административни дела, водени от дружеството	5 116
2	Присъдени на дружеството вземания/ Отменени задължения на дружеството	8
3	Граждански облигационни и търговски дела, водени срещу дружеството	3 178
4	Присъдени вземания на работници и служители	908

До края на първото тримесечие на 2013 година не се наблюдава увеличение по изплатените от „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД задължения по влезли в сила съдебни решения. Продължава да е затруднено изпълнението на задълженията към контрагенти на дружеството вследствие нерегулярните постъпления на финасови потоци, провокирала тяхното своевременно претендиране и присъждане, така и водеща до оскъпяването им през способите на принудителното изпълнение, по което са блокирани и сметките на дружеството. Намаляването на договорната обезпеченост, все още не може да бъде преодоляно от новоподписаните договори, въпреки полаганите усилия от управителните органи, което наподобява обстановката в този период на предходните 2011 и 2012 години.

17. Финансови задължения към основни частни кредитори

В следващата таблица са посочени най-съществените задължения към основните частни кредитори на дружеството към 31.03.2013 година.

№ по ред	Описание на задълженията и основните частни кредитори	Хил. лева	Пояснение
1	Задължения към доставчици на стоки и услуги	3 688	За някои от тях има споразумения за разсрочване
2	Задължения към лизингодател	1 052	
3	Задължения към персонала	4 032	За някои от тях има споразумения за разсрочване
4	Задължения към Еврометал ООД	10 012	В ход са съдебни спорове
5	Задължения към ВАРХ	1 947	Загубено дело
6	Задължения към Фелгуера	1 948	Загубено дело
7	Други	851	
Общо основни задължения към частни кредитори		23 530	

Основната част от отразените в баланса 13 774 хил. лева Други текущи пасиви (други финансови дългове) представлява задължението на дружеството към „Еврометал” ООД – Перник (10 012 хил. лева).

С три договора от 07.10.2011 година Цедентът (прехвърлителят) „Обединена българска банка” АД прехвърли на Цесионера „Еврометал” ООД вземания от „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД в размер на 4 625 082,54 евро.

Прехвърлените/цедирани вземания произтичат от Договори за банков кредит между „Обединена българска банка” АД като кредитор и „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД като кредитополучател.

В полза на цесионера „Еврометал” ООД е прехвърлен и особения залог на търговското предприятие „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД.

Разпределението на посочените в таблицата задължения от 10 012 хил. лева е следното:

- Главници - 7 984 хил. лева;
- Лихви и други - 2 028 хил. лева.

18. Дейност в областта на научните изследвания и проучвания

Дружеството не извършва научно-развойна дейност на този етап.

19. Движение на акциите

Дружеството е публично АД.

През първото тримесечие на 2013 година на фондовата борса са изтъргувани акции на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД в обеми, както следва:

№ по ред	Месеци на 2013 година				№ по ред	Тримесечия на 2013 година				% от минималния среднодневен обем от 2000 акции
	Месец	Брой акции	Брой работни дни	Среднодневен обем		Тримесечие	Брой акции	Брой работни дни	Среднодневен обем	
1	Януари	300	22	14	1	Първо тримесечие	830	63	13	0,66%
2	Февруари	0	20	0						
3	Март	530	21	25						
Всичко 2013 година		830	252	3	Всичко 2013 година		830	252	3	0,16%

През първото тримесечие среднопретеглената пазарна цена на акциите е 0,364 лева.

Пазарната цена на една акция, среднопретеглено, за предходната 2012 година, беше 0,257 лева.

Среднодневният обем на продажбите през първото тримесечие е 6 броя акции. За периода са продадени само 830 броя на две дати.

20. Информация по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон

20.1. Брой и номинална стойност на придобитите и прехвърлени през отчетния период акции издадени от дружеството, частта от капитала, която те представляват и цена на придобиването или прехвърлянето:

През първото тримесечие на 2013 година дружеството не е придобивало и прехвърляло собствени акции.

20.2. Брой и номинална стойност на притежаваните собствени акции и частта от капитала, която те представляват:

Към 31.03.2013 година дружеството не притежава собствени акции.

20.3. Възнаграждения, получени общо през отчетния период от членовете на Управителния и Надзорния съвет:

През първото тримесечие на 2013 година на членовете на Управителния и Надзорния съвет са начислени възнаграждения в размер на 84 хиляди лева.

20.4. Придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на съветите акции и облигации на дружеството:

№	Имена	Позиция	Брой притежавани акции към 31.03. 2013 г.
1	Максим Мануилов Клейтман	Председател на Надзорния съвет	340 452
2	Валентин Иванов Дрехарски	Член на Надзорния съвет	10
3	Огнян Павлов Попов	Член на Надзорния съвет	0
4	Александър Петров Меченов	Председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор	49 357
5	Евтим Тончев Евтимов	Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор	45 507
6	Емил Стоянов Райчев	Член на Управителния съвет	39 543

Валентин Дрехарски, като член на НС, е прехвърлил като дарение 55 570 акции на дружеството.

20.5. Права на членовете на съветите да придобиват акции и облигации на дружеството:

Членовете на Надзорния и Управителния съвет на дружеството могат да придобиват свободно акции на дружеството на регулирания пазар при спазване на разпоредбите на ЗППЦК и Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти.

20.6. Участие на членовете на съветите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество и участие в управлението на други дружества или кооперации:

1. Максим Мануилов Клейтман – Председател на Надзорния съвет

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества:
 - Управител на „Бесттехника и Ко” ООД - София
 - Управител на „Бесттехника” ЕООД - София
 - Управител на „Бестимекс” ООД - София
 - Член на Съвета на директорите на „Бесттехника Струма” АД - Радомир
 - Управител на „Магис М” ЕООД - София
- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества:
 - „Бесттехника и Ко” ООД - София
 - „Бестимекс” ООД – София
 - „Магис М” ЕООД – София

2. Валентин Иванов Дрехарски – Член на Надзорния съвет от 11.01.2011г.

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества: няма данни
- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

3. Огнян Павлов Попов – Член на Надзорния съвет

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества: няма данни

- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

4. Александър Петров Меченов – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества: няма данни

- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

5. Евтим Тончев Евтимов - Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества:

Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Бесттехника Струма” АД – Радомир.

- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

6. Емил Стоянов Райчев – Член на съвета на директорите

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества: няма данни

- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

20.7 Договори по чл. 240б от Търговския закон, сключени през периода

През разглеждания период на 2013 година не са сключвани договори с членовете на Надзорния и Управителния съвет на дружеството или свързани с тях лица, които излизат извън основната дейност на дружеството или се различават съществено от пазарните условия.

21. Предвиждано развитие на предприятието през 2013 година

Бизнес-планът за 2013 година предвижда постепенно увеличаване на производствената дейност, но съобразно обусловените от световната икономическа криза и последвалата я стагнация условия. Същият се състои от четири основни части:

- Производствена програма;
- План по труда;
- Финансов план за приходите, разходите и паричните потоци;
- Бюджети на дирекциите.

Гаранция за реализма на производствената програма за 2013 година са сключените договори и получени заявки от досегашни и нови клиенти. Продукцията на дружеството се произвежда основно за европейски клиенти, поради което очакваме договорната обезпеченост и натоварването на мощностите на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД да отбележат чувствително подобрение към края на 2013 година.

Следващата таблица съдържа данни за подписаните договори, продукция в процес на договаряне и дългосрочни споразумения, формиращи бизнес плана до края на 2013-та, за 2014-та и следващи години.

№ по ред	Изделия	Клиенти	Стойност		Пояснения
			Хил. лева	Хил. EURO	
I.	Изделия в процес на производство, договорени за изпълнение до края на 2013 година		5 137,7	2 626,9	
1	Металургично оборудване	Danieli Italia SPA - Италия	1 729,9	884,5	В процес на производство
2	Проектиране, производство и доставка на реактори за производство на химически продукти	Декафос АД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	1 216,0	621,7	В процес на производство
3	Релсов път за пристанищен кран	Staal Intermediairs Hagestein bv (чрез "Бесттехника Струма" АД)	832,1	425,4	В процес на производство
4	Смесител за боклук към завод за преработка на отпадъци	"Бесттехника" ЕООД	297,3	152,0	В процес на производство
5	Механообработка на отливки и изковки	"Радомир Метал Индъстриъз" АД - България	246,4	126,0	Поръчките се възлагат текущо. Рамков договор.
6	Смесителен барабан и Сектори за Велц пещ	КЦМ АД - Пловдив (чрез "Бесттехника Струма" АД)	212,1	108,4	В процес на производство
7	Корпуси на трошачки за рудодобива	MBS BUSINESS LTD	183,1	93,6	В процес на производство
8	Трошачно оборудване за рудодобива на цветни метали	"Елаците Мед" АД	133,0	68,0	В процес на производство
9	Възли за турбини за водноелектрически централи	Мекамиди България ЕООД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	123,1	62,9	В процес на производство
10	Установки за провеждане на изследвания към Големия андронен колайдер	CERN - European Organization for Nuclear Research, Швейцария	61,1	31,2	В процес на производство
11	Възли за трошачки	България Флуорит ЕООД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	23,5	12,0	В процес на производство
12	Възли за металургично оборудване	Мак Комерс ООД	21,5	11,0	В процес на производство

№ по ред	Изделия	Клиенти	Стойност		Пояснения
			Хил. лева	Хил. EURO	
13	Грайферна ел. хидравлична кофа 1,25 куб.м	Рубин Инвест АД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	18,5	9,5	В процес на производство
14	Плочи за промишлен монтаж	Gold master	12,5	6,4	В процес на производство
15	Други изделия	Други клиенти	27,6	14,1	В процес на производство
П.	Изделия, договорени за производство през 2013-та и следващи години, чието производство не е започнало поради неиздадени банкови гаранции за авансово плащане и спиране на изграждането		16 037,8	8 200,0	
1	Шлюзове - 2 броя	Атомстройекспорт - Русия	16 037,8	8 200,0	За АЕЦ Белене. По един шлюз към всеки реактор. Могат да се ползват и за други АЕЦ
III.	Изделия, в процес на договаряне, за производство през 2013-та и следващи години, при които вероятността за сключване на договори е над 50%		11 406,4	5 832,0	
1	Велц пещ за добив на цинк	КЦМ АД - Пловдив (чрез "Бесттехника Струма" АД)	2 933,7	1 500,0	Вероятността за сключване на договор е значителна
2	Мелница, трошачки и друго трошачно-мелещо оборудване	"Бесттехника" ЕООД	2 542,6	1 300,0	Вероятността за сключване на договори е голяма
3	Възли за турбини за водноелектрически централи	Мекамиди България ЕООД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	1 672,8	855,3	Вероятността за сключване на договор е значителна
4	Проектиране, производство и доставка на реактори за производство на химически продукти	Декафос АД	1 228,8	628,3	Вероятността за сключване на договори е около 50%
5	Механообработка на отливки	Siempelkamp (чрез "Бесттехника Струма" АД)	1 063,2	543,6	Вероятността за сключване на договор е по-малка от 50%
6	Тела за трошачки - механообработка	"Радомир Метал Индъстрийз" АД - България	625,9	320,0	Вероятността за сключване на договор е голяма
7	Възли за мелници за руда от цветни метали	Асарел Медет АД	490,4	250,7	Вероятността за сключване на договор е голяма
8	Трошачки, сита, резервни части, лебедки и друго трошачно-мелещо оборудване	"Бесттехника Струма" АД	332,5	170,0	Вероятността за сключване на договор е голяма
9	Стопъл фитинг за газопровод	БАН-Варна	128,1	65,5	Вероятността за сключване на договор е значителна

№ по ред	Изделия	Клиенти	Стойност		Пояснения
			Хил. лева	Хил. EURO	
10	Венеци зъбни /Olcina Согопа - механична обработка	"ВМВ-МЕТАЛ" ООД	93,7	47,9	Вероятността за сключване на договор е значителна
11	Конус трошачен- ремонт	Елаците Мед АД	14,7	7,5	Вероятността за сключване на договор е почти 100%
12	Други изделия и услуги	Други клиенти	280,0	143,2	Вероятността за сключване на договор е голяма
Всичко договорени изделия и такива в процес на договаряне			32 581,9	16 658,9	

Основните показатели, заложен в бизнес-плана за 2013 година, са следните:

1. Приходи в размер на 18 295 хил. лева, разпределени както следва:

→	Производство на промишлена продукция	15 669 х. лв.
→	Приходи от продажба на стоки	3 х. лв.
→	Приходи от услуги	3 х. лв.
→	Продажби на неоперативни активи	2 120 х. лв.
→	Продажби на технологични отпадъци, стружки и бракувани материали за скраб	360 х. лв.
→	Приходи от наеми	120 х. лв.
→	Други приходи	12 х. лв.
→	Финансови приходи	8 х. лв.

2. Разходи в размер на 18 561 хил. лева, разпределени както следва:

→	За материали	5 724 х. лв.
→	За външни услуги	2 351 х. лв.
→	Амортизации	2 854 х. лв.
→	За заплати и възнаграждения	4 162 х. лв.
→	За осигуровки	714 х. лв.
→	Местни и еднократни данъци и такси	192 х. лв.
→	Други разходи	176 х. лв.
→	Суми с корективен характер	983 х. лв.
→	Финансови разходи (преобладаващо лихви)	1 405 х. лв.

3. Счетоводна печалба/загуба в размер на -266 хил. лева.

- Корпоративен данък: 0 хил. лева.
- Балансова печалба/загуба в размер на -266 хил. лева.

4. EBITDA (печалба от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации): **3 909 хил. лева.**

5. Нормочасове: 196 800.

6. Производителност на основните нормени работници: 149 нормочаса месечно на един основен нормен работник (присъствен).

7. Средногодишната численост на персонала е 298 човека, разпределени по следния начин:

- Основни нормени работници - 125 човека;
- Непряк производствен персонал: спомагателни работници, кранисти, диспечери, цехови технолози, началник цехове, помощен персонал; оперативно управление на производството; работници по ремонта; контрол на качеството; газово и енергийно стопанство; техническа подготовка на производството - 108 човека;
- Управленчески, административно-технически и помощен персонал в дружеството - 32 човека;
- Охрана (физическа и противопожарна) - 33 човека.

8. Три основни балансови показателя към 31.12.2013 г. са дадени по-долу.

№ по ред	Показатели	31.12.2013г.
1	Краткотрайни (текущи) активи	26 500 х. лв.
2	Краткосрочни (текущи) пасиви	52 000 х. лв.
3	Коефициент на обща ликвидност	0,51 коеф.

9. Инвестициите в дълготрайни (нетекущи) активи през 2013 година се планира да бъдат в размери, посочени в долната таблица:

№ по ред	Описание на планираните за 2013 година инвестиции по основни групи	Стойност (хил. лева)
1	Инвестиции в ДМА (нови ДМА + основен ремонт, модернизация и реконструкция на съществуващи ДМА + създаване на ДМА по стопански начин)	65
2	Плащания по лизингови договори за придобити ДМА (първоначални и месечни лизингови вноски)	300
3	Инвестиции в нематериални дълготрайни активи (ERP система за управление и други)	0
Инвестиции - общо		365

В заключение на настоящата глава следва да се посочи, че бизнес плана за 2013 година е умерено оптимистичен. Той е разработен във вариант, при който се запазва рестриктивната политика на банките, т. е. не се възобновява издаването на банкови гаранции.

22. SWOT анализ на силните и слабите страни на дружеството

Развитието на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД през годините преди световната икономическа криза, негативното влияние на последната, изпълнението на антикризисната програма и перспективите за развитие на дружеството позволяват да се направи SWOT анализ на последното. Този анализ разглежда четири фактора:

- Плюсове (Strengths) - какви са силните страни;
- Минуси (Weaknesses) - какви са слабите страни;
- Възможности (Opportunities);
- Опасности (Threats).

1) Силни страни

- Като производствени мощности "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД няма преки конкуренти в страната;
- Дружеството участва в изпълнението на инвестиционни проекти на големите наши предприятия от черната и цветна металургия, енергетиката, химическата и нефтохимическата индустрия, циментовата промишленост, рудодобива, транспортната инфраструктура;
- Развита е клиентска мрежа както в чужбина, така и в страната (предимно предприятия, собственост на големи чуждестранни корпорации). Около 1/3 от произвежданата продукция е предназначена за износ в страни от Европейския съюз;
- „Бесттехника ТМ – Радомир” ПАД предлага на клиентите си комплексно обслужване, включващо проектиране, производство на съответното съоръжение, неговата доставка на място в производствена база на клиента, инсталация, провеждане на задължителни проби, въвеждане в експлоатация, поемане на гаранции и цялостно обслужване в периода след инсталация на машините;
- Допълнително се предлагат услуги по разработване на пълна конструктивна документация за широка гама изделия в областта на машиностроенето. Това включва: разработване на 3D модели, якостен и кинематичен анализ на конструкциите, премахване на възможни конфликти още на етап проектиране; създаване на детайлен инженеринг на база базовия инженеринг на клиента при стриктно изпълнение на заложените изисквания в документацията; съвместно проектиране на всички видове метални конструкции, транспортни съоръжения, нестандартно оборудване, резервни части и други.
- Качеството на крайните изделия е гарантирано и благодарение на инвестициите, направени през периода преди кризата в посока оптимизиране на технологичните дейности свързани с разкрояването на металите. Това гарантира проследяемостта на метала от доставката до влягането му в производство, което е от изключително значение за качеството на крайния продукт.
- Договорна обезпеченост на производствената програма за 2013-та година, запазвайки възходящата тенденция за развитие. На етап търговски преговори са договори, обезпечаващи дългосрочната производствена програма;
- Добро и гъвкаво ръководство, умело управляващо човешкия и производствения капацитети;
- Детайлна управленска информация, която улеснява процеса на контрол и мониторинг.

2) Слаби страни

- Специфичен характер на произвежданата продукция, което предопределя трудности при организацията на производството и правилното натоварване на производствените мощности и на работниците;
- Специфичен характер на произвежданите изделия, което при отказ на клиента прави много трудна реализацията им;

- Машабност на изделията, което обуславя дълъг производствен цикъл и „замразяване” на оборотни средства (работен капитал);
- Енергийна обвързаност с “Радомир Метал Индъстрийз” АД, през чиято територия и през чиито съоръжения преминава електрозахранването и газоснабдяването;
- Недостатъчно благоприятно местоположение от гледна точка логистика на доставки на някои от материалите и реализация на голяма част от продуктите;
- Значителен размер на натрупаните публични задължения и задължения към частни кредитори;
- Голяма текуща загуба, която не може да се покрие от целевите резерви;
- Спиране на инвестиционните разходи след началото на икономическата криза и невъзможност за бързо преодоляване на изоставането в тази насока поради необходимостта всички свободни парични средства да се насочват за погасяване на натрупаните публични и частни задължения;
- Очаквани проблеми с набирането на квалифицирани инженерно-технически кадри и квалифицирани основни производствени работници при очакваното нарастване на производството.

3) Възможности

- Подписани договори и значителен обем продукция в процес на договаряне;
- Надеждни и постоянни партньори, потребители на изделията на дружеството;
- Очакван голям брой поръчки от традиционни и нови клиенти;
- Възможности за реструктуриране и разсрочване на задълженията.

4) Заплахи, които са външни

- Очертаващата се дългосрочна икономическа рецесия и възможната втора „вълна” на световната икономическа криза;
- Рестриктивна икономическа политика на правителството;
- Наличието на конкуренти: а) централноевропейски страни като Чехия и Полша; б) западноевропейски производители, които предпочитат да натоварват собствените производствени мощности в условията на криза; в) близка страна като Румъния; г) Китай, Русия и Украйна;
- Евентуални резки промени в цените на стоманата и енергийните ресурси.

23. Изпълнение на програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление

“Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД разполага с разработена и приета от ръководството **Програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление**. Същата е изготвена съгласно изискванията на чл. 94, ал. 2, т. 3 от Закона за публично предлагане на ценни книжа. Програмата се изпълнява съгласно изискванията на закона. Дейността на управителните и на контролните органи на дружеството през изтеклата година съответства на тези стандарти.

На настоящия етап не се налага извършването на преоценка на програмата и промяната ѝ с цел подобряване прилагането на стандартите за добро корпоративно управление в дружеството. Същата се изпълнява в съответствие с основната цел на корпоративното управление, а именно увеличаване на изгодата за акционерите.

Задачите на действащата програма са: утвърждаване на принципите за добро корпоративно управление в дружеството; поощряване на успешните стопански дейности на предприятието; повишаване на доверието на акционерите, инвеститорите и лицата, заинтересовани от управлението и дейността на дружеството.

Имайки предвид, че корпоративното управление е управление от страна на акционерите посредством избрани от тях управителни органи, могат да се посочат следните **основни положения при изпълнението на програмата:**

А. "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД е създадо ясно **дефинирани отговорности на ръководителите и отчетност пред акционерите**. Дружеството има двустепенна структура на управление – Надзорен съвет и Управителен съвет, които са с ясно разграничени правомощия, функции, задължения и отговорности. Действията на членовете на двата съвета са напълно обосновани, добросъвестни, и се извършват с грижата на добър търговец, в интерес на дружеството и акционерите.

Надзорния съвет е избран от Общото събрание на акционерите. От своя страна той избира Управителен съвет, който назначава, контролира и освобождава от длъжност изпълнителните директори.

Б. Изпълнителните директори, които са и членове на Управителния съвет: осъществяват управлението на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД; организират и ръководят оперативната дейност на дружеството като извършват всички действия и сделки, свързани с упражняване на търговската дейност; представят на УС бизнес-планове и текущи разчети по тримесечия; уведомяват в писмена форма УС за всички обстоятелства от съществено значение за дружеството; сключват, изменят и прекратяват трудовите договори, налагат дисциплинарни наказания, стимулират и санкционират персонала на дружеството, командирова работниците и служителите при спазване на действащата нормативна уредба; създават условия за социално развитие на колектива в дружеството и за подобряване на условията на труд, подписват и изпълняват колективния трудов договор.

В. Правата на акционерите са защитени. Това се осигурява като: сделките с акциите на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД се извършват само на регулираните пазари на ценни книжа, както и чрез инвестиционни посредници; всеки акционер има право да продава част или всичките си акции на друго лице за определена цена по всяко време без съгласието на управителния орган или другите акционери.

Г. Всеки акционер има право да получава необходимата информация и да участва при вземането на решения за: изменения и допълнения на Устава на дружеството; определяне основните насоки за дейността на дружеството; определяне броя, избора и освобождаването на членове на Надзорния съвет и

определяне възнаграждението им; назначаване и освобождаване лицензиран одитор; одобряване на Годишния финансов отчет; освобождаване от отговорност на членовете на Надзорния и Управителния съвети след приемане на отчета за дейността; други права съгласно ТЗ и Устава на дружеството.

Д. Акционерите получават достатъчна и своевременно информация за датата, мястото и дневния ред на Общото събрание на акционерите. Акционерите могат да задават всякакви въпроси, които ги интересуват, във връзка с дневния ред на Общото събрание или взети решения и други въпроси, които не представляват вътрешно-фирмена тайна. За получаване на своевременно информация се грижи Директорът за връзка с инвеститорите.

Е. Акционерите са равнопоставени и миноритарните акционери са защитени. Всяка акция дава право на един глас в Общото събрание на акционерите, право на дивидент и на ликвидационен дял, съразмерни на номиналната стойност на акцията. Акционерите участват в Общото събрание лично или чрез представител. Гласовете са равнозначни, независимо дали са дадени лично или неприсъствено. За вземането на важни решения от Общото събрание на акционерите, като изменение и допълнение на Устава, увеличаване и намаляване на капитала, преобразуване и прекратяване на Дружеството, се изисква мнозинство $2/3$ от представения капитал при присъствие или представяне на събранието най-малко на $2/3$ от капитала. За вземане на решение за овластяване на Управителния съвет за сключване на сделки по чл.114 от ЗППЦК и одобряване на договорите за съвместно предприятие се изисква мнозинство $3/4$ от представения капитал.

Ж. Спазват се всички законови и договорни права на заинтересованите лица. Същите изразяват мнение, дават предложения при вземане на решения от управителните органи за структурни промени в Дружеството, промени в личния състав, обсъждане на бизнес плана на Дружеството и други въпроси, свързани с дейността. Заинтересованите лица имат достъп до съответната информация, необходима им за изразяване на мнение и даване на предложения по конкретни въпроси.

3. Информацията за дейността на “Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД е прозрачна и се разкрива своевременно.

Управителните органи проверяват годишните, тримесечните и текущите отчети, а изпълнителните директори заверяват същите с подписа си. Директорът за връзка с инвеститорите представя годишния и тримесечните отчети своевременно в ДКЦК и публикува съобщение в ежедневник. Всеки акционер или инвеститор може да се запознае със съдържанието на представените отчети.

Годишният одит се извършва от независим одитор, избран от Общото събрание на акционерите. Информацията се изготвя, одитира и разкрива съгласно националните счетоводни стандарти и международните стандарти за финансови отчети.

Дружеството уведомява своите акционери и инвеститорите чрез вписване в съдебния регистър, публикации и представяне в ДКЦК на промените в Устава, в управителните и контролни органи и други данни от съществено значение.

И. Инициативност на ръководните органи.

Управителните органи имат предприемаческа нагласа и вземат решения, които помагат на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД да се развива. Те са запознати с въпросите от местно естество, които засягат дейността на дружеството, както и с международните тенденции и събития, които могат да засегнат дейността на предприятието.

Управителните органи работят за развитието на дружеството. Те гарантират, че дружеството се отнася справедливо и честно и към други заинтересовани лица, включително служители, доставчици, клиенти и обществото като цяло. Управляващите предпочитат интереса на дружеството пред своя собствен интерес.

Запазва се поверителността на непубличната информация за дружеството, дори след като дадени лица вече не са членове на управителните органи.

К. Инициативи за защита правата на акционерите.

Правата на акционерите се защитават преди всичко чрез ефективно използване на ресурсите и отговорност за използването на тези ресурси. В Устава на дружеството е предвидено правото на акционерите да бъдат информирани по съществени корпоративни въпроси.

Л. Инициативи за връзки с инвеститорите.

Съгласно чл. 116г, ал.1 от ЗППЦК през август 2002 год. в "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД е създадена длъжността "Директор Правно обслужване и връзки с инвеститорите".

Директорът за връзки с инвеститорите поддържа непрекъснат диалог с инвеститорите, борсовите аналитици и финансовите издания. Той провежда активна програма за предоставяне на материали на пресата в установените от Закона срокове и друга информация, която популяризира името и дейността на дружеството. Директорът представя Доклад за дейността (отчет) за постигнатите от него резултати на Годишното общо събрание на акционерите.

Директорът за връзки с инвеститорите води и поддържа точни и пълни протоколи от заседанията на управителните органи във връзка с увеличаване на изгодата за акционерите и за дружеството като цяло. Той координира с управителните органи създаването на дневен ред на заседанията. Същият подава задължителните документи за разкриване на информация по ЗППЦК в сроковете, определени от Закона, на Комисията по ценните книжа, Централния депозитар и Българската фондова борса.

Директорът поддържа регистри за информация съгласно ЗППЦК относно заявките за информация от акционерите, материалите за Общото събрание на акционерите, протоколи от заседанията на управителните органи, отчетите и информацията, изпратени до КЦК, ЦД и БФБ. Той подпомага Управителните органи на дружеството за вземането на решения по въпроси, свързани с текущата дейност, при стриктно спазване на законовите регламенти.

М. Инициативи за подобряване разкриването на информация.

В "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД е създадена програма, според която Управителните органи анализират резултатите от дейността на Дружеството. Програмата обръща специално внимание на изминалите събития, тяхното отражение и ако се очаква те да продължат, на бъдещото им въздействие върху отчетните резултати. Изработени са процедури, съгласно които Управителните органи проверяват годишните, тримесечните и текущите отчети, изисквани от ЗППЦК, за да се гарантира, че те са пълни, точни и своевременно представени.

Веднъж годишно Управителните органи извършват проверка и контрол на ефективното изпълнението на програмата за корпоративно управление. Извършва се както вътрешна проверка от страна на дружеството, така и проучване мнението на акционерите и другите заинтересовани лица. Управителните органи изготвят писмени отчети за изпълнението на програмата и предложените изменения и допълнения.

24. Заключение

В заключение може да се посочи, че световната икономическа криза, последвалата я стагнация, както и задълбочаващите се финансово-икономически проблеми на някои европейски страни, продължава да се отразява негативно върху производственото и икономическо развитие на „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД. Резултатът е влошени икономическите резултати и невъзможност да се обслужват в цялост текущите плащания и задължения.

Настъпилото оживление в инвестиционната дейност позволи нарастване на производството и приходите, започвайки от пролетта на 2011-та година. До есента нарастването беше с около 20% ежемесечно, след което се задържа на относително постоянно равнище. От месец март 2012 година производството започна отново да нараства до есента на същата година, след което се задържа на относително постоянно равнище. Произведените през последните месеци нормочасове са най-много, считано от края на 2009 година.

Описаните по-горе тенденции са представени нагледно на следващата графика.

Успоредно с нарастването на производството през 2013 година „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД ще започне да извършва поетапно погасяване на натрупаните публични и частни задължения. Размерът на месечните погасителни вноски ще нараства постепенно през следващите години.

гр. Радомир
29.04.2013 година

Директор “Финанси и планиране”:

/В. Дрехарски/

Директор “Правно обслужване и връзки с инвеститорите”:

/Р. Каменов/

УТВЪРДИЛ,
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:

/Ал. Меченов/

